

ความรู้เรื่อง...พระราชบัญญัติโรงงาน และการขอรับใบอนุญาต ประกอบกิจการโรงงาน

นายถนอม วงศ์พุทธรักษา
หัวหน้ากลุ่มโรงงานอุตสาหกรรม
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกระบี่

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕

สาระสำคัญ

ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕

- ใช้บังคับตั้งแต่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๓๕
- มีบทบัญญัติรวม ๖๘ มาตรา
- แบ่งเป็น ๓ หมวด ๑ บทเฉพาะกาล

เบื้องต้น (๖ มาตรา)

หมวดที่ ๑ การประกอบกิจการโรงงาน (๒๕ มาตรา)

หมวดที่ ๒ การกำกับดูแลโรงงาน (๑๓ มาตรา)

หมวดที่ ๓ บทกำหนดโทษ (๒๑ มาตรา)

๑. โรงงานที่ได้รับยกเว้น (มาตรา ๔)

โรงงานของทางราชการเพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงและปลอดภัย
ของประเทศ

ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการประกอบกิจการโรงงานไปใช้

๒. โรงงาน ตามกฎหมาย (มาตรา ๕)

องค์ประกอบ ๔ ข้อ

- อาคารโรงงาน สถานที่ ยานพาหนะ
- เครื่องจักร ๕ แรงม้า หรือเทียบเท่า/คนงาน ๗ คน ขึ้นไป
โดยใช้เครื่องจักรหรือไม่ก็ตาม
- ทำ ผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง ทดสอบ
ปรับปรุง
- แปรสภาพ ลำเลียง เก็บรักษา หรือทำลายสิ่งใด ๆ

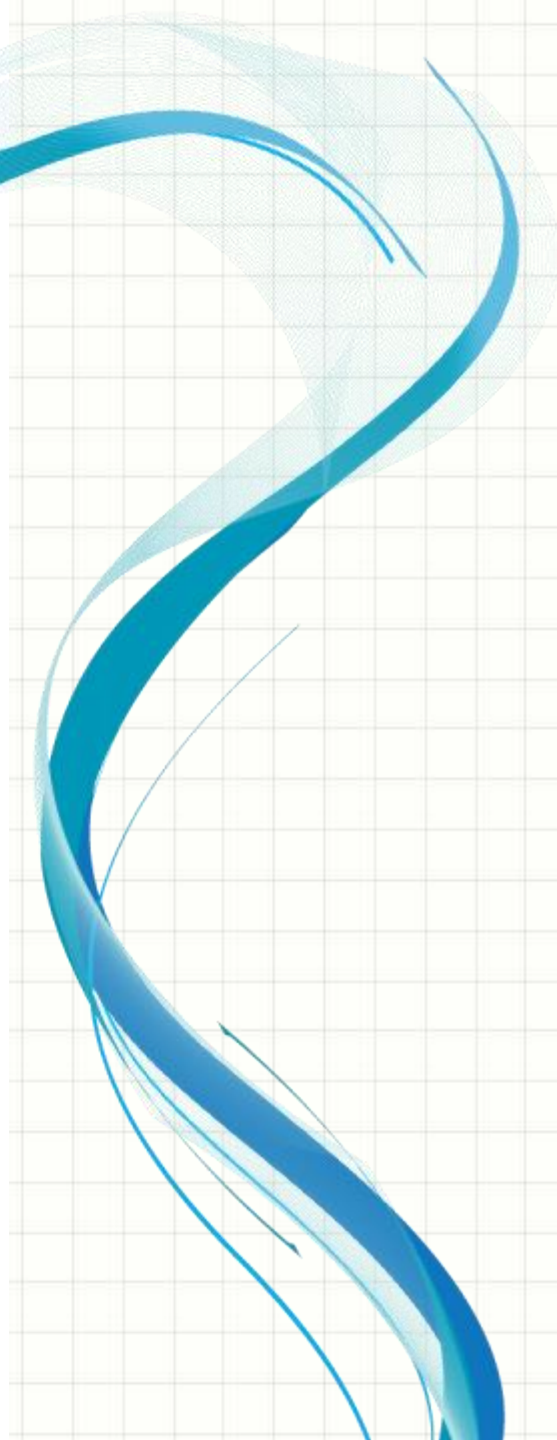

๓. การตั้งโรงงาน (มาตรา ๕)

- ก่อสร้างอาคารเพื่อติดตั้งเครื่องจักร
- นำเครื่องจักรเข้ามาติดตั้งในอาคาร /
สถานที่ / ยานพาหนะ

๔. การประกอบกิจการโรงงาน (มาตรา ๕)

- การกระทำ ๑๒ ชนิด คือ ทำ
ผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง ทดสอบ
ปรับปรุง แปรสภาพ ลำเลียง เก็บรักษา
หรือ ทำลาย

๕. เครื่องจักร (มาตรา ๕)

- สิ่งประกอบด้วยชิ้นส่วนหลายชิ้นสำหรับใช้
ก่อกำเนิดพลังงาน
- เปลี่ยนหรือแปลงสภาพพลังงาน หรือส่ง
พลังงาน

๖. โรงงานแบ่งออกเป็น ๓ จำพวก (มาตรา ๗)

๑

- โรงงานจำพวกที่ ๑ ประกอบกิจการโรงงานได้ทันที

๒

- โรงงานจำพวกที่ ๒ จะประกอบกิจการโรงงานต้องแจ้งให้ทราบก่อน

๓

- โรงงานจำพวกที่ ๓ ตั้งโรงงานจะต้องได้รับใบอนุญาตก่อน

โรงงานจำพวกที่ ๑

- ประกอบกิจการโรงงานได้ทันที
- เข้าข่ายเป็นโรงงาน เครื่องจักรตั้งแต่ ๕ แรงม้า แต่ไม่เกิน ๒๐ แรงม้า
- คนงานไม่เกิน ๒๐ คน

โรงงานจำพวกที่ ๒

- จะประกอบกิจการโรงงานต้องแจ้งให้ทราบก่อน
- เข้าข่ายเป็นโรงงาน เครื่องจักรตั้งแต่ ๒๐ แรงม้า แต่ไม่เกิน ๕๐ แรงม้า
- คนงานไม่เกิน ๕๐ คน

โรงงานจำพวกที่ ๓

- ตั้งโรงงานจะต้องได้รับใบอนุญาตก่อน
- เข้าข่ายเป็นโรงงาน เครื่องจักรตั้งแต่ ๕๐ แรงม้า

ขึ้นไป

- คนงานตั้งแต่ ๕๐ คน ขึ้นไป

กฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๓๕)

ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕

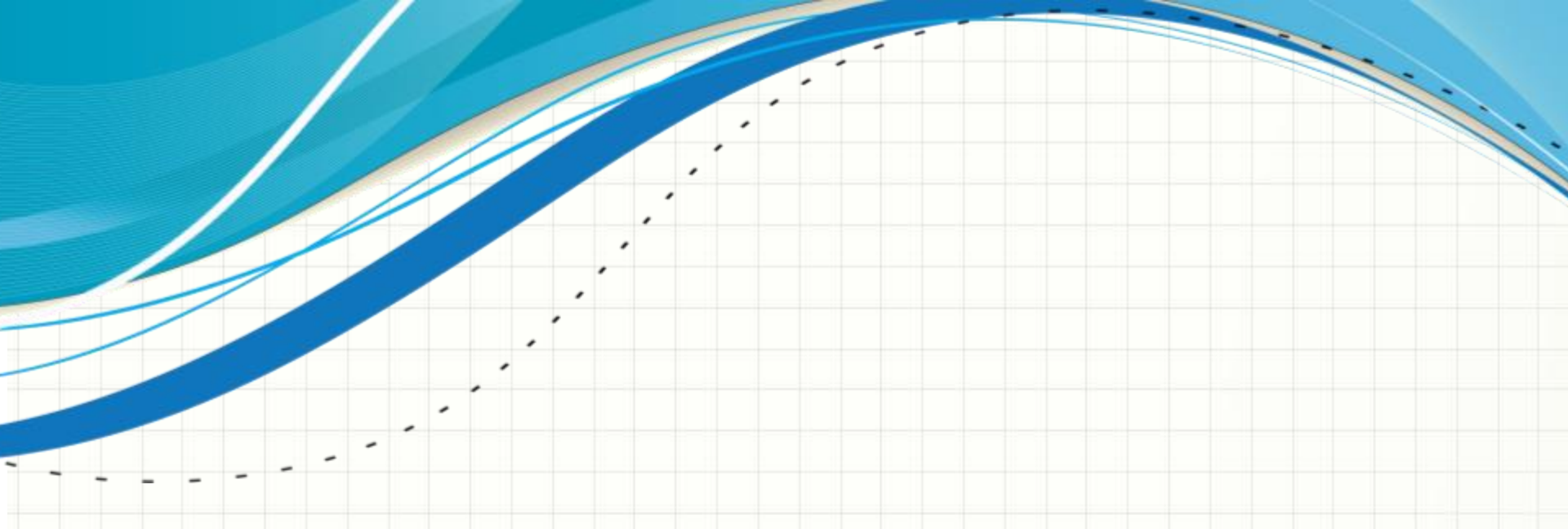

บัญชีท้ายกฎกระทรวง แบ่งประเภทหรือชนิดของโรงงาน
เป็น ๑๐๗ ประเภท

ลำดับ ที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๑๐	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับ อาหารจากแป้งอย่างใดอย่าง หนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การทำขนมปัง หรือขนม เค้ก	เครื่องจักรไม่เกิน ๒๐ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๒๐ คน	เครื่องจักรไม่เกิน ๕๐ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๕๐ คน และไม่จัดอยู่ในจำพวก ที่ ๑	เครื่องจักรเกิน ๕๐ แรงม้า หรือคนงานไม่เกิน ๕๐ คน

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๕๒ (๑)	การทำยางแผ่นในขั้นตอนจากน้ำยางธรรมชาติ ซึ่งมีใช้การทำในสวนยาง	-	- เครื่องจักรไม่เกิน ๕๐ แรงม้า	- เครื่องจักรเกิน ๕๐ แรงม้า
๕๒ (๒)	การหั่น ผสม ริดให้เป็นแผ่นยางธรรมชาติ ซึ่งมีใช้การทำในสวนยางหรือป่า	-	- เครื่องจักรไม่เกิน ๕๐ แรงม้า	- เครื่องจักรเกิน ๕๐ แรงม้า
๕๒ (๓)	การทำยางแผ่นรมควัน การทำยางเครป ยางแท่ง ยางน้ำ หรือการทำยางให้เป็นรูปแบบอื่นใดที่คล้ายคลึงกันจากยางธรรมชาติ	-	-	- โรงงานทุกขนาด

พระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ.๒๕๖๒

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้

รายละเอียด

วันบังคับใช้

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อ
พ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มีผลใช้บังคับ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

ยกเว้นการปฏิบัติตามกฎหมายกับโรงงานบางลักษณะ

รัฐมนตรีออก
ประกาศโดยอนุมัติ
คณะรัฐมนตรี โดยมี
หลักเกณฑ์วิธีการ
และเงื่อนไขที่
กำหนด

ยกเว้น
การปฏิบัติ
บางส่วน

โรงงานของทางราชการ นอกจาก ม.๔

โรงงานเพื่อการศึกษาวิจัย

โรงงานของสถาบันการศึกษาเพื่อ
การฝึกอบรม

โรงงานอุตสาหกรรมในครอบครัว

โรงงานที่จำเป็นกับกิจการอื่นที่มีใช้
โรงงานและตั้งอยู่ในที่เดียวกัน

ขอบเขตคำนิยามคำว่า “โรงงาน” เปลี่ยนแปลงไปบางประการ

• เดิม

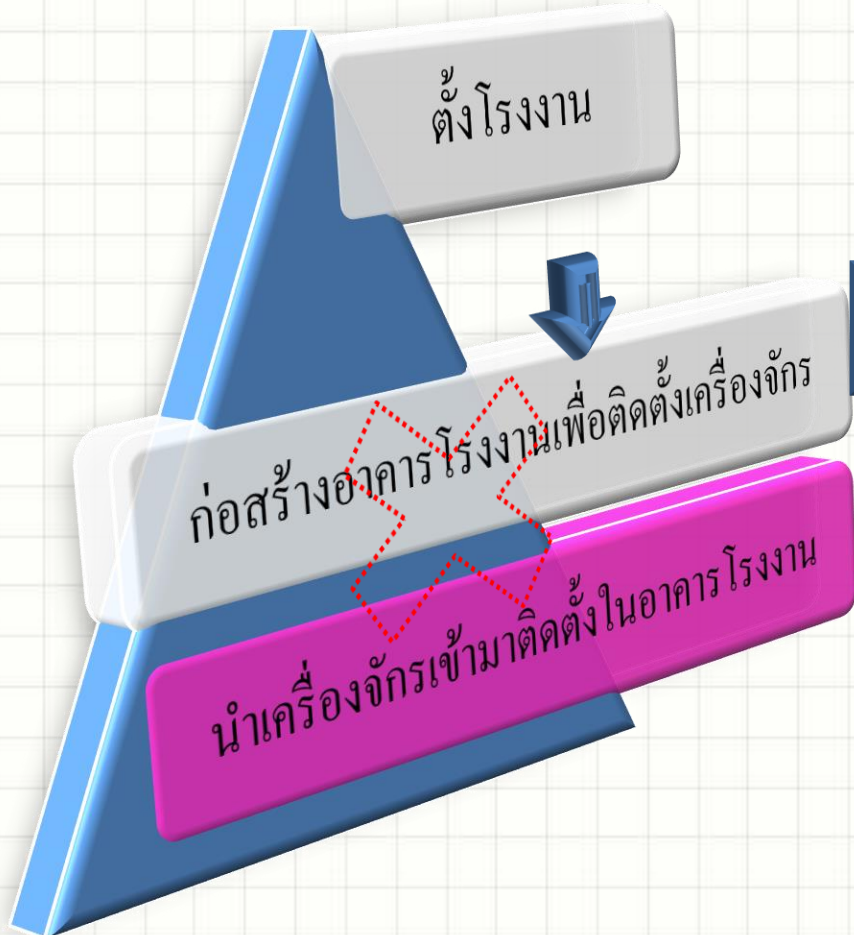

• ใหม่

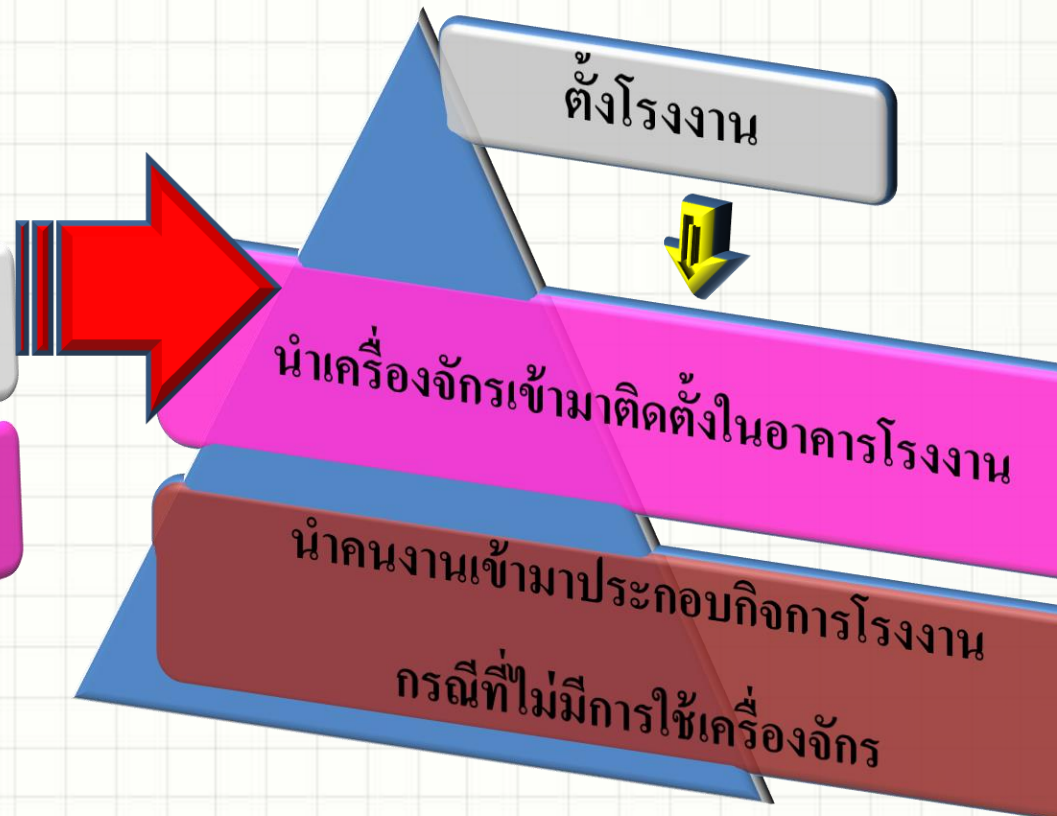

แก้ไขคำนิยามคำว่า “ตั้งโรงงาน”

• เดิม

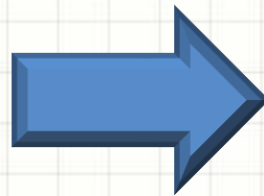

• ใหม่

เพิ่มเติมคำนิยามขึ้นมาใหม่อีก

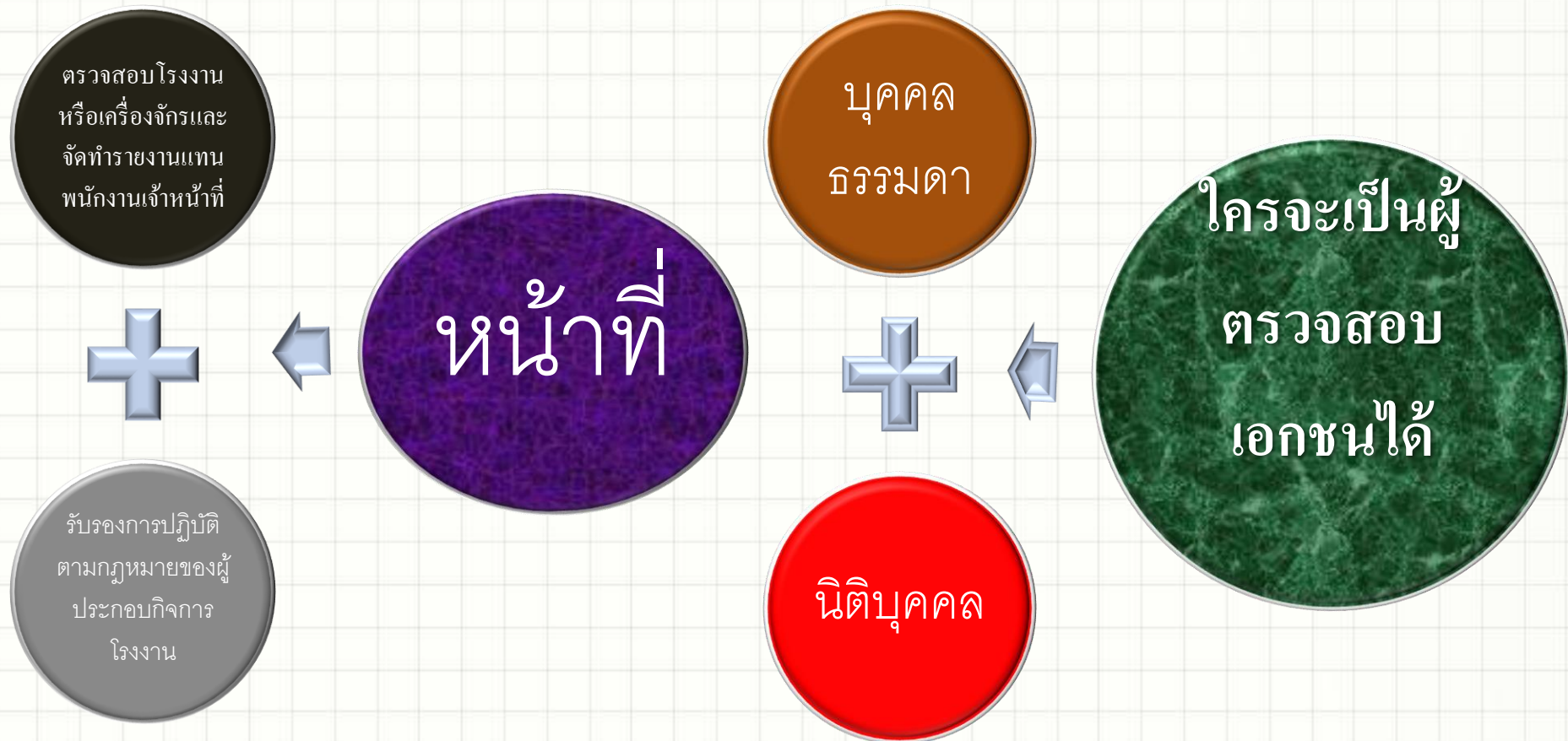
- “ผู้ตรวจสอบเอกชน”

ผู้ได้รับใบอนุญาต
ตรวจสอบหรือรับรอง
ตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้ตรวจสอบเอกชน

• คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้
ตรวจสอบเอกชนที่เป็น**บุคคลธรรมดา**

สัญชาติไทย

ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
หรือถูกพิทักษ์ทรัพย์

ต้องคำพิพากษาถึง
ที่สุดให้จำคุกและถูก
คุมขังอยู่โดยหมายศาล

มีใบอนุญาต
ประกอบวิชาชีพฯ

ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต/
ไร้ความสามารถ/
เสมือนไร้ความสามารถ

ไม่อยู่ระหว่างถูกพักใช้หรือ
ถูกเพิกถอนใบอนุญาต
ประกอบวิชาชีพฯ

ผ่านการฝึกอบรม
และทดสอบความรู้

ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึง
ที่สุดให้จำคุกตามกฎหมาย
ว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่พ้น
มาแล้วเกิน ๕ ปี

ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก
หรือให้ออก จากราชการ

- คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจสอบเอกชนที่เป็นนิติบุคคล

เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย

หุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการ
สมาชิกคณะผู้บริหาร ๑ คน
ต้องมีคุณสมบัติไม่มีลักษณะ
ต้องห้าม (บุคคลธรรมดา)

ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
หรือถูกพิทักษ์ทรัพย์
หรือฟื้นฟูกิจการ

มีวัตถุประสงค์
ตรวจสอบหรือรับรอง
โรงงานหรือเครื่องจักร

มีบุคคลผู้ตรวจสอบ
เอกชนตามจำนวนที่
กำหนด

ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึง
ที่สุดว่ากระทำผิดตาม
กฎหมายโรงงาน เว้นแต่เป็น
โทษปรับ

ทุนหรือหุ้นชำระ
แล้วไม่น้อยกว่า ๑
ล้านบาท

ได้รับการรับรอง
มาตรฐานการเป็นหน่วย
ตรวจสอบหน่วยรับรอง

ไม่อยู่ระหว่างถูกสั่งพักใช้
หรือเพิกถอนใบอนุญาต
ประกอบวิชาชีพ

ใบอนุญาตตรวจสอบหรือรับรอง

มีอายุ ๓ ปีนับแต่วัน
ออกให้

ต่ออายุใบอนุญาตฯได้

ต้องยื่นต่ออายุก่อนใบอนุญาต
สิ้นอายุไม่น้อยกว่า ๔๕ วัน

ยกเลิกอายุใบอนุญาตโรงงาน

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๔

และมาตรา ๑๕ แห่ง

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.

๒๕๓๕

ยกเลิกการต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (ร.ง.๔)

ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (ร.ง.๔)

ยกเลิกอายุใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน

ไม่มีการต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน

เปลี่ยนแปลงการขยายโรงงานใหม่

• เดิม

-ไม่เกิน ๑๐๐ แรงม้าคิด ๕๐ เปอร์เซ็นต์
-เกิน ๑๐๐ แรงม้าคิด ๕๐ แรงม้าขึ้นไป

เพิ่มน้ำหนักลงฐานราก
เกิน ๕๐๐ กก.

• ใหม่

เพิ่ม เปลี่ยน เปลี่ยนแปลงเครื่องจักร ใน
กิจการเดิมหรือกิจการที่เกี่ยวข้อง โดยคิด
แรงม้าเป็นขั้นบันได ๖ ระดับ

ในที่ดินแปลงใหม่ติดกับที่ดินแปลงเดิม

เกณฑ์การขยายโรงงานแบบขั้นบันได ๖ ระดับ

1

เดิมไม่เกิน ๑๐๐ แรงม้า/

คิด ๕๐ แรงม้าขึ้นไป

2

เดิมเกิน ๑๐๐ แต่

ไม่เกิน ๕๐๐ แรงม้า/

คิด ๑๐๐ แรงม้าขึ้นไป

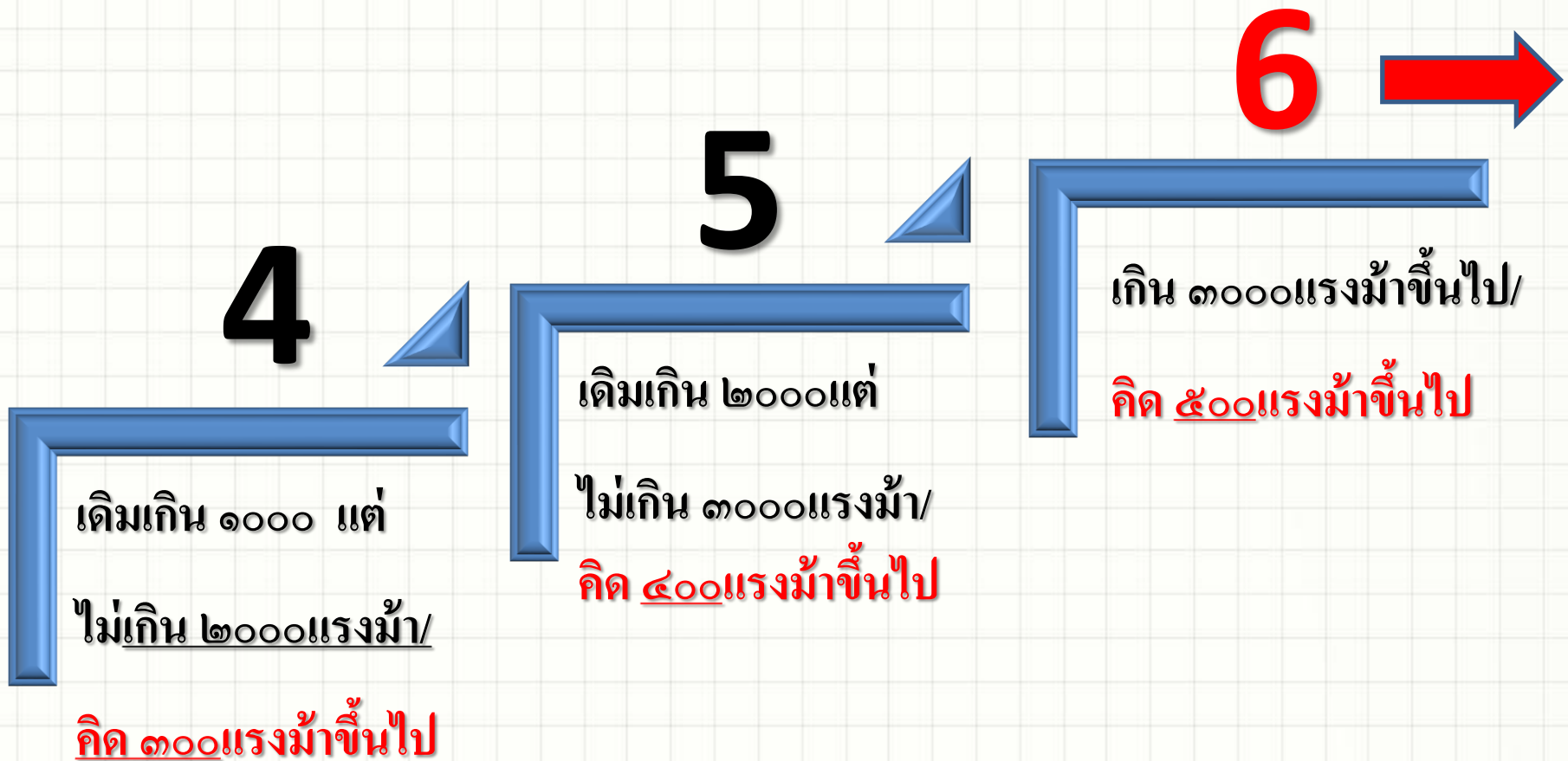
3

เดิมเกิน ๕๐๐ แต่

ไม่เกิน ๑๐๐๐ แรงม้า/

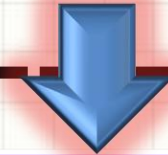
คิด ๒๐๐ แรงม้าขึ้นไป

เกณฑ์การขยายโรงงานแบบขั้นบันได ๖ ระดับ

การขยายโรงงานที่ไม่ต้องขออนุญาต

การขยายโรงงานเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ จะได้รับยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตฯ **แต่ต้องแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน**

๑

ให้มีการบำบัดมลพิษหรือเพื่อให้การบำบัดมลพิษเดิมมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

๒

ให้มีมาตรการป้องกันหรือลดเหตุเดือดร้อนรำคาญ

๓

การเปลี่ยนแปลงเครื่องจักรเดิมที่เป็นเครื่องต้นกำลังให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น หรือให้ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมลดลง

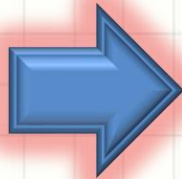
๔

การเปลี่ยนแปลงพลังงานของเครื่องจักรเดิมให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

การประกอบกิจการโรงงานที่เกี่ยวข้องเนื่องกันหลาย ประเภทหรือชนิดเพิ่มภายหลังได้

ร.ง.๔

เพิ่มประเภทหรือชนิดของการประกอบกิจการโรงงานที่
เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการโรงงานเดิมได้

เพิ่มได้ทั้งในส่วนของที่ดินเดิมและที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้
ขยายโรงงาน

โดยการแจ้งเป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่น้อยกว่า ๑๕
วันก่อนดำเนินการ

แก้ไขเพิ่มเติมบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมใหม่ทั้งหมด

(๑) คำขอ	ฉบับละ ๑๐๐ บาท
(๒) ใบอนุญาต	ฉบับละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท
(๓) การอนุญาตให้ขยายโรงงานให้ขึ้นไปตามอัตราใน (๒)	
(๔) การโอนใบอนุญาต	ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท
(๕) ใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท
(๖) การแจ้งกรณีได้รับการยกเว้นการขยายโรงงาน หรือกรณีลดหรือเพิ่มเครื่องจักรแต่ไม่เข้าข่าย ขยายโรงงาน หรือการเพิ่มเนื้อที่อาคารโรงงาน หรือการก่อสร้างอาคาร โรงงานเพิ่มขึ้น	ครั้งละ ๑๕,๐๐๐ บาท
(๗) ใบอนุญาตตรวจสอบหรือรับรอง	ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท
(๘) การต่ออายุใบอนุญาตตรวจสอบ หรือรับรองให้ขึ้นไปตามอัตราใน (๗)	
(๙) ใบแทนใบอนุญาตตรวจสอบหรือรับรอง	ฉบับละ ๕๐๐ บาท
(๑๐) ค่าธรรมเนียมการประกอบกิจการโรงงาน	ปีละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท

พระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๖๒

รายละเอียด

วันบังคับใช้

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับ
ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มีผลใช้บังคับ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

มาตรา ๓ ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” และคำว่า “ข้าราชการส่วนท้องถิ่น” ระหว่างบทนิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” และคำว่า “ปลัดกระทรวง” ในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ
โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แต่ไม่หมายความรวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“ข้าราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า พนักงานเทศบาล พนักงานส่วนตำบล ข้าราชการกรุงเทพมหานคร พนักงานเมืองพัทยา และข้าราชการหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แต่ไม่หมายความรวมถึงข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติ

โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

“มาตรา ๔๓/๑ ค่าธรรมเนียมรายปีและเงินเพิ่มตามมาตรา ๔๓ สำหรับโรงงานจำพวกที่ ๒ ที่ตั้งอยู่ในเขตปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เฉพาะที่ได้มีการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๑/๑ แล้ว”

มาตรา ๗ บรรดากฎกระทรวงยกเว้นค่าธรรมเนียมซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่ขัดแย้งกับมาตรา ๔๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นอันสิ้นผลบังคับเฉพาะในส่วนที่ขัดหรือแย้งกับมาตรา ๔๓ วรรคสอง ดังกล่าว

ถาม Q / A ตอบ

สวัสดี